

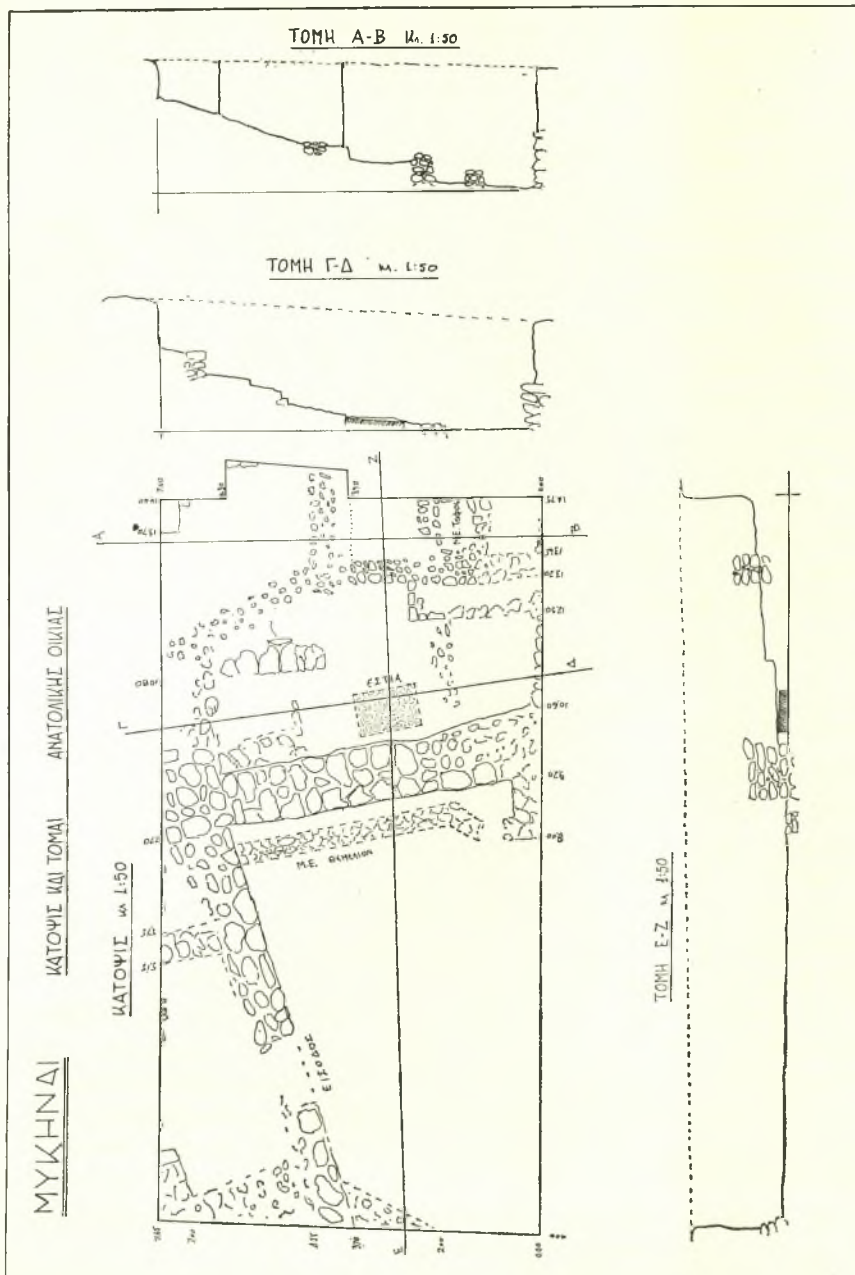
13. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΜΥΚΗΝΩΝ

Ἡ παροῦσα ἀνασκαφή ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς ἐνεργηθείσης πέρυσιν ὁμοίας ἀνατολικῶς τῆς Οἰκίας τοῦ Λαδεμπόρου καὶ τῆς Οἰκίας τῶν Σφιγγῶν (βλ. Ἔργον 1962, σ. 99 κ.έ.), σκοπὸν δὲ εἶχε ἄφ' ἑνὸς μὲν τὴν διευκρίνησιν τῶν ἀναφανέντων τότε θεμελίων ἀνατολικῶς τῆς Οἰκίας τῶν Σφιγγῶν, ἄφ' ἑτέρου δὲ τὴν πληρεστέραν μελέτην τῆς διαπιστωθείσης ἔμπροσθεν τῆς Οἰκίας τοῦ Λαδεμπόρου ὁδοῦ. Πρὸς τούτοις ἡ ἀνασκαφή μικροῦ θαλαμοειδοῦς τάφου, οὗτινος ἡ κορυφή τοῦ θαλάμου εἶχε καταπέσει καὶ ὑπέκειτο ὥς ἐκ τούτου εἰς τὸν κίνδυνον τῆς συλήσεως, περιελήφθη εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν ἐφετινῶν ἐργασιῶν. Εἰς τὴν ἀνασκαφήν, ἡ ὁποία ἤρχισε τὴν 7ην Νοεμβρίου καὶ συνεχίσθη ἐπὶ 20 ἡμέρας μὲ 12 κατὰ μέσον ὄρον ἐργάτας, ἔλαβον μέρος ὡς βοηθοὶ μου αἱ τότε τελειόφοιτοι καὶ ἤδη πτυχιῶχοι τῆς Ἀρχαιολογίας Δίδες Ἑ. Ἀλλαμανῆ καὶ Λ. Γρηγοριάδου, πρὸς τὰς ὁποίας ἐκφράζω καὶ ἐντεῦθεν τὰς εὐχαριστίας μου.

Κυριώτερα ἐπιδιώξεις τῆς ἀνασκαφῆς ὑπῆρξεν, ὅπως ἐλέγχθῃ, ἡ διευκρίνησις τῶν θεμελίων, ἅτινα εἶχον ἀναφανῆ εἰς μίαν δοκιμαστικὴν τομὴν ἐνεργηθεῖσαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος περὶ τὰ 20 μ. ἀνατολικῶς τῆς Οἰκίας τῶν Σφιγγῶν. Τὰ θεμέλια ταῦτα ὑπεδείκνυν τὴν ὑπαρξίν καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἑτέρας μυκηναϊκῆς οἰκίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἄλλας γειτονικὰς ἐδόθη ἡ ὀνομασία Ἀνατολικὴ Οἰκία. Δὲν εἶναι ὅμως ἀκόμῃ βέβαιον, ἐὰν τὰ ἀποκαλυφθέντα μέχρι τοῦδε θεμέλια ἀνήκουν εἰς μίαν ἢ εἰς περισσοτέρας οἰκίας, οὔτε δὲ φαίνεται νὰ χρονολογοῦνται ταῦτα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν.

Τὰ ἀνωτέρω θεμέλια εἶχον ὑποστῇ ὀλικὴν καταστροφὴν. Οἱ καταπεσόντες ἐξ αὐτῶν λίθοι ἦσαν διεσκορπισμένοι εἰς μεγάλῃν ἔκτασιν καὶ ἐσχημάτιζον πυκνὸν σωρόν, ὥστε νὰ δίδουν τὴν ἐντύπωσιν τεχνητοῦ «μπαζώματος». Ὁ καθαρισμὸς αὐτῶν ὑπῆρξε διὰ τοῦτο ἀρκούντως δυσχερὴς καὶ ἐπίπονος καὶ μόνον χάρις εἰς τὴν ἐμπειρίαν τῶν ἐργατῶν κατέστη δυνατόν νὰ γίνῃ ἡ ἐργασία αὕτη χωρὶς ζημίαν τῶν διατηρουμένων εἰσέτι τοίχων. Ὁ πίν. 80 παρέχει ἀμυδράν ἰδέαν τῆς ὑπαρχούσης ἐν τῷ χώρῳ καταστάσεως πρὸ τοῦ ὀριστικοῦ καθαρισμοῦ τῶν θεμελίων.

Εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν κατακειμένων λίθων ἡ καὶ ὀλίγον χαμηλότερον ἀνευρίσκοντο ἐνίοτε τεμάχια ἀρχαϊκῶν (;) κεραμίδων μαρτυροῦντα ὅτι ἡ τε-

Είχ. 1. Κάτοφεις και τομαί τῆς Ἀνατολικῆς Οἰκίας.

λική κατάρρευσις τῶν τοίχων ἐπῆλθεν εἰς μεταγενεστέρους χρόνους. Κάτωθεν τοῦ σωροῦ ἡκολούθει λεπτὸν κεκαυμένον στρώμα ἀποδεικνύον ὅτι ἡ καταστροφή καὶ τῶν κατὰ τὴν προκειμένην θέσιν κτισμάτων ὠφείλετο, ὅπως καὶ τῶν γειτονικῶν οἰκιῶν, εἰς πυρκαϊάς.

Ὁ ἀνασκαφεὶς χώρος, διαστάσεων 7.50×15 μ. περίπου (βλ. σχεδιογρ. εἰκ. 1), ἐχωρίζετο δι' ἐνὸς τοίχου βαίνοντος ἐκ Δ. πρὸς Α. εἰς δύο τμήματα, τὸ βόρειον καὶ τὸ νότιον (πίν. 81α). Ὁ τοῖχος οὗτος, πλάτους 1.25 μ., εἶναι ἐκτισμένος διὰ μικρῶν λίθων καὶ σώζεται εἰς ὕψος 1 μ. περίπου. Ἡ γραμμὴ του δὲν εἶναι πανταχοῦ ἀπολύτως εὐθεῖα, εἰς δὲ τὸ ΒΔ. ἄκρον αὐτοῦ, ὅπου ὁ τρόπος κατασκευῆς εἶναι σαφῶς διάφορος τοῦ ὑπολοίπου, εἶναι βέβαιον ὅτι ὑπέστη κάποιαν ἐπισκευήν (πίν. 81β).

Ὁ ἀνωτέρω τοῖχος ἐνοῦται πρὸς Δ. μὲ δύο ἄλλους ἐγκαρσίως πρὸς αὐτὸν βαίνοντας, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ πρὸς Ν. σχηματίζει μετ' αὐτοῦ ὀξεῖαν γωνίαν (βλ. εἰκ. 1 καὶ πίν. 82). Ὁ τελευταῖος στηρίζεται μέχρι τοῦ σωζομένου ὕψους του (1 μ. περίπου) ἐπὶ τοῦ ἐκτεινομένου ὀπισθεν φυσικοῦ βράχου, ἔχει δὲ πάχος 0.70 μ. καὶ εἶναι κατεσκευασμένος καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ προηγούμενος. Εἰς ἀπόστασιν 4.50 μ. ἀπὸ τῆς ἐκ Β. ἀφετηρίας του ἀνοίγεται εἴσοδος μὲ μικρὰν κλίμακα ὁδηγοῦσαν πρὸς τὸν ὑψηλότερον εὐρισκόμενον ὀπίσθιον χώρον (πίν. 83α). Εἰς τὸν χώρον αὐτὸν φαίνεται διαγραφόμενον ἐν δωματίον, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐρευνηθῇ συστηματικώτερον. Εἶναι ἐπομένως βέβαιον ὅτι ἔχομεν καὶ εἰς τὸν προκείμενον χώρον μίαν μυκηναϊκὴν οἰκίαν, τῆς IIIB περιόδου ὅπως δεικνύουν τὰ συγκεντρωθέντα ὄστρακα, καταστραφεῖσαν μετὰ τῶν ἄλλων γειτονικῶν οἰκιῶν ἐκ πυρκαϊᾶς.

Εἰς ἐλαχίστην πρὸς Ν. ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοίχου τοῦ βαίνοντος ἐκ Δ. πρὸς Α. ἐνεφανίσθη κάτωθεν τοῦ δαπέδου θεμέλιον ἔχον πάχος 0.40 μ., βαῖνον παραλλήλως σχεδὸν πρὸς ἐκεῖνον (εἰκ. 1 καὶ πίν. 83β). Ἀποτελεῖται ἐκ διπλοῦ στίχου μικρῶν λίθων, ἀκολουθεῖ δὲ εὐθεῖαν πρὸς Α. γραμμὴν μέχρι μήκους 4.20 μ., ὁπόθεν στρέφει πρὸς ΝΑ. κατ' ἀμβλείαν γωνίαν. Ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς του δεικνύει ὅτι πρόκειται περὶ ὑπολείμματος μεσοελλαδικῆς οἰκίας.

Πρὸς Β. τοῦ ἐκ Δ. πρὸς Α. βαίνοντος τοίχου τὰ ἐμφανισθέντα θεμέλια ὑπῆρξαν περισσότερον ἀσαφῆ. Ὁ χώρος ὠρίζετο καὶ ἐδῶ πρὸς Δ. ὑπὸ ἐνὸς τοίχου, θεμελιωμένου ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ βράχου καὶ κατεσκευασμένου ἐκ μικρῶν λίθων, καθ' ὃν τρόπον καὶ τὸ προμνησθὲν μεσοελλαδικὸν θεμέλιον. Εἰς τὴν σύντομον ἐκθεσίν μου τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ "Ἔργον τοῦ 1963 χαρακτηρίζω καὶ τὸ θεμέλιον τοῦτο ὡς μεσοελλαδικόν, θεωρῶν ὅτι ἀποτελεῖ τὸ δυτικὸν ἄκρον τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης ΜΕ οἰκίας. Δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον ὑπῆρξεν ὀρθὴ ἡ παρατήρησίς μου ἐκείνη. Εἶναι ὅμως βέβαιον ὅτι ἐκ

τῶν ἀποκαλυφθέντων κατὰ τὸν χῶρον τοῦτον θεμελίων, ἅτινα βαίνουνσι παραλλήλως πρὸς τὸν ἐκ Δ. πρὸς Α. τοῖχον, τὸ τελευταῖον πρὸς Β. θεμέλιον εἶναι ἐπίσης μεσοελλαδικόν. Ὅπισθεν ἀκριβῶς αὐτοῦ εὐρέθη τάφος λακκοειδῆς, ὁ ἐντὸς τοῦ ὁποίου νεκρός, ἀνήκων εἰς ὄριμον ἄνδρα, ἔκειτο μὲ συνεπτυγμένα τὰ σκέλη, μὲ τὴν κεφαλὴν τοποθετημένην πρὸς Βορρᾶν καὶ τὸν κορμὸν ἐλαφρῶς κεκλιμένον πρὸς ἀριστερά (πίν. 84α).

Τὰ λοιπὰ ἀποκαλυφθέντα εἰς τὸ τμήμα τοῦτο θεμέλια, ἅτινα κατ' ἐντελῶς συνοπτικὸν τρόπον ἀπεδόθησαν εἰς τὸ σχεδιογράφημα τῆς εἰκ. 1¹, ἀνήκουν εἰς παλαιότερας φάσεις τῆς μυκην. ἐποχῆς καὶ μᾶλλον εἰς τὴν ΠΙΑ περίδον, δοθέντος ὅτι πλὴν τῶν σχετικῶν ὀστράκων, ἅτινα μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, καὶ εἰς τὰς παρακειμένας οἰκίας τόσον τοῦ Λαδεμπόρου ὅσον καὶ τὴν Δυτικὴν ὁ χῶρος κατείχετο πρότερον ὑπὸ ΥΕ ΠΙΑ κτισμάτων.

Εἰς τὸ δυτικὸν ἄκρον τοῦ βορείου τμήματος ἀπεκαλύφθησαν δύο ἐπάλ-ληλα δάπεδα ἐκ πεπατημένης ὠχρολεύκου γῆς, ἐνῶ παραπλευρῶς τοῦ μεγάλου τοίχου καὶ κατὰ τὸ μέσον περίπου αὐτοῦ εὐρέθη ἐλαφρῶς ὑψηλότερον δάπεδον (πίν. 84β)², ὀρθογωνίου σχήματος (1.25×0.80 μ.), ἀποτελούμενον ἐκ μελανερύθρου γῆς, ἀνήκον ἴσως εἰς ἐστίαν. Ἡ τελευταία αὕτη πρέπει νὰ εἶναι σύγχρονος πρὸς τὸ χαμηλότερον δάπεδον. Ἀλλ' ἐὰν τὸ δάπεδον τοῦτο, ὅπως καὶ ἡ ἐστία, ἀνήκουν εἰς τὴν διαπιστωθεῖσαν ἐν τῇ θέσει μεσοελλαδικὴν οἰκίαν, ὡς διετύπωσα ἐν τῇ ἐκθέσει μου εἰς τὸ Ἔργον τοῦ 1963, ἣ ἂν ἀνήκουν ἀμφότερα εἰς τὴν καταστραφεῖσαν οἰκίαν τῆς ΥΕ ΠΙΒ ἐποχῆς, δὲν δύναμαι πρὸς τὸ παρὸν νὰ εἴπω μετὰ βεβαιότητος. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ὅσον καὶ τὰ ἄλλα, ἅτινα ἐσημειώθησαν ἀνωτέρω, μόνον διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἀνασκαφῆς θὰ καταστῇ δυνατόν νὰ διαφωτισθῶσιν.

2. Η ΕΜΠΡΟΣΘΕΝ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΛΑΔΕΜΠΟΡΟΥ ΟΔΟΣ.

Ὅπως ἀνέφερα καὶ εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὁ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου χαρακτηρισμὸς τῶν Μυκηνῶν ὡς πόλεως «εὐρυγυίας» δὲν ἐδικαιολογεῖτο ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθεῖσων στενωπῶν μετὰξὺ τῆς Οἰκίας τοῦ Λαδεμπόρου καὶ τῆς Οἰκίας τῶν Ἀσπίδων ἢ τῆς Οἰκίας τοῦ Λαδεμπόρου καὶ τῆς Δυτικῆς Οἰκίας, ἐκτὸς βεβαίως ἐὰν ἡθέλομεν ὑποθέσει ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος ἴσχυε μόνον διὰ τὴν ἀκρόπολιν καὶ ὄχι καὶ διὰ τὴν κάτω πόλιν. Πρὸς πιστοποίησιν τοῦ πράγματος προέβην ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἤδη ἔτους εἰς τὸν συστηματικὸν καθαρισμὸν τοῦ πρὸ τῆς Οἰκίας τοῦ Λαδεμπόρου χώρου, ἐκ τοῦ ὁποίου προέκυψαν ἐνδιαφέροντα ἀποτελέσματα, ἥτοι ὁ καθορισμὸς τῆς θέσεως τῆς κεντρικῆς εἰσόδου τῆς Οἰκίας

1 Τὸ σχεδιογράφημα τοῦτο, ὅπως καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 2, ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ φίλου ὑπομηχανικοῦ κ. Ἰωάννου Παχούλη.

2 Εἰς τὸν πίν. 84β ἡ ἐστία παρίσταται πρὸ τοῦ τελικοῦ καθαρισμοῦ τῆς ἐπιχώσεως

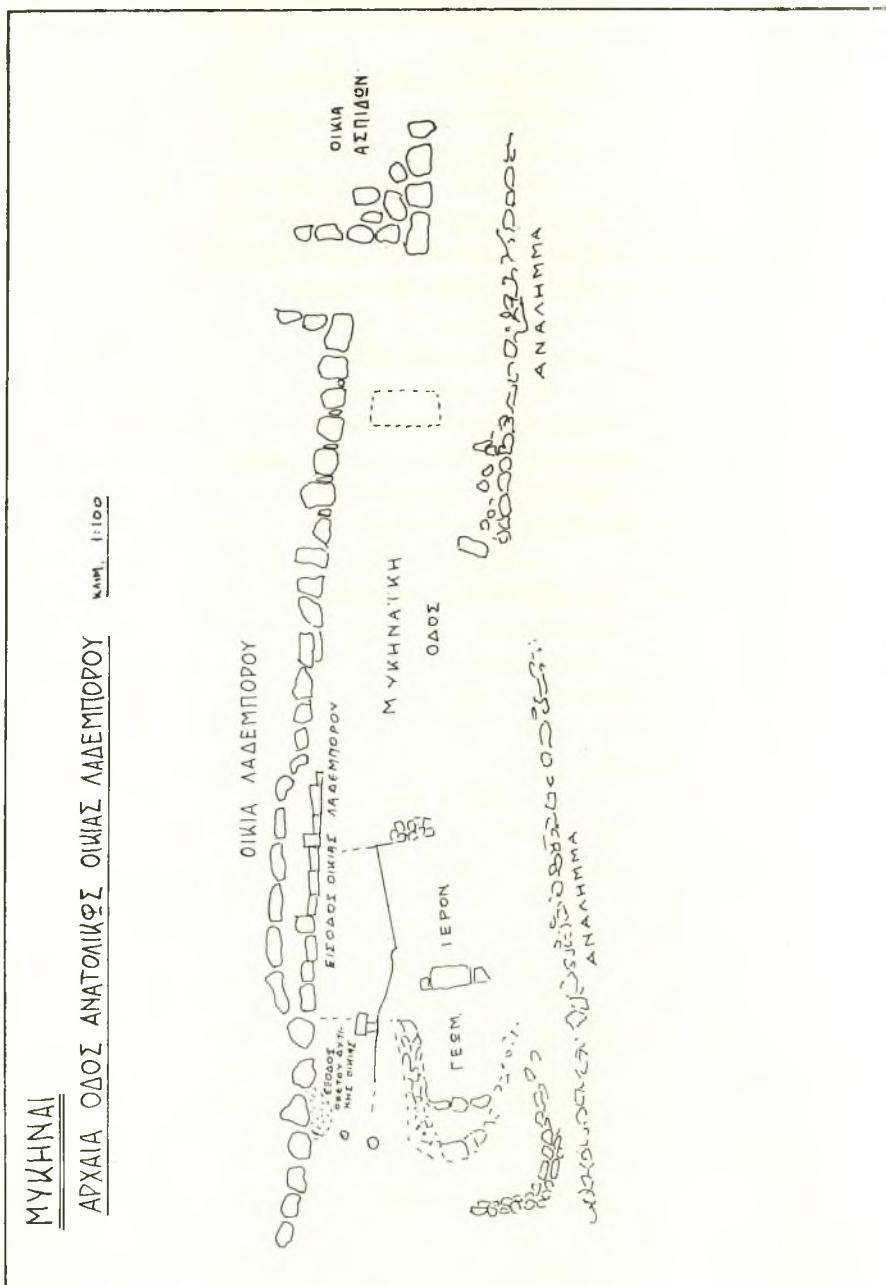
τοῦ Λαδεμπόρου, ἀψιδωτὸν γεωμετρικὸν ἱερὸν κ.ά., περὶ ὧν βλ. "Εργον 1962, 104 κέ.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ἐβεβαιώθη ἀκόμη ὅτι ἔμπροσθεν τῆς Οἰκίας τοῦ Λαδεμπόρου ἐσχηματίζετο διὰ τῆς ἰσοπεδώσεως τοῦ πρὸ αὐτῆς ἐκτεινομένου βράχου μία εὐρεῖα ὁδὸς ἔχουσα πλάτος 3.70 μ. (βλ. εἰκ. 2 καὶ πίν. 85α). Ἀλλὰ τὸ ἐρευνηθὲν τότε τμήμα ἦτο μικρὸν καὶ θὰ ἡδύνατο ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀποκαλυφθεῖσα ὁδὸς νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ ὡς μία μικρὰ πλατεῖα σχηματιζομένη ἔμπροσθεν τῆς Οἰκίας τοῦ Λαδεμπόρου. Πρὸς πλήρη λοιπὸν ἐξακρίβωσιν τοῦ πράγματος ἐπεξέτεινα ἐφέτος τὴν ἔρευναν καὶ βορειότερον, ἀνατολικῶς τῆς Οἰκίας τῶν Ἀσπίδων.

Ἐκ τῆς ἐρέυνας διεπιστώθη ὅτι ἡ ἀνατολικῶς τοῦ γεωμετρικοῦ ἱεροῦ σχηματιζομένη ἀποτομή τοῦ βράχου μετὰ τοῦ προσθέτου ἔμπροσθεν αὐτῆς ἀναλημματικοῦ τοίχου συνεχίζεται πρὸς Β. καὶ πέραν τῶν ὀρίων τοῦ ἱεροῦ τούτου (βλ. εἰκ. 2). Ἐπομένως ἡ τομὴ τοῦ βράχου μετὰ τοῦ ἀναλήμματος δὲν κατεσκευάσθη ἀρχικῶς πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἀναγκαίου χώρου διὰ τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ ἱεροῦ, ἀλλ' ἐγένετο κατὰ τοὺς μυκηναϊκοὺς χρόνους ὡς μία ἀνδρωτὴ ὁδός, ὁδηγοῦσα πιθανώτατα ἐκ τῆς κάτω πόλεως πρὸς τὴν Πύλιν τῶν Λεόντων.

Ἀλλ' ἡ ὁδὸς αὕτη σχηματίζεται πλατυτέρα πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς Οἰκίας τοῦ Λαδεμπόρου καὶ στενωτέρα κατὰ τὴν συνέχειάν της πρὸς Β. Δυνάμεθα ἐπομένως νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἔμπροσθεν τῆς εἰσόδου τῆς εἰρημένης οἰκίας ἐσχηματίζετο μία μικρὰ πλατεῖα. Ὁμοία πλατεῖα ἐσχηματίζετο καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς Δυτικῆς Οἰκίας κατὰ τὴν νοτίαν αὐτῆς πλευρὰν διὰ τῆς ἐπικαλύψεως τῆς εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο προὔπαρχούσης μεσοελλαδικῆς οἰκίας (βλ. "Εργον 1961, σ. 159, εἰκ. 159)· καὶ ἐδῶ ἡ πλατεῖα ὑπεβαστάζετο δι' ἀναλημματικοῦ τοίχου ὁμοίου πρὸς ἐκεῖνον τῆς ἀνατολικῶς τῆς Οἰκίας τοῦ Λαδεμπόρου ὁδοῦ. Ὁμοία ἴσως πλατεῖα ἐσχηματίζετο ἐπίσης ἔμπροσθεν τῆς εἰσόδου τῆς Οἰκίας τῶν Σφιγγῶν, ἐφ' ὅσον ἡ εἴσοδος τῆς ἐν λόγῳ Οἰκίας ἔκειτο πρὸς Δ., πρᾶγμα τὸ ὁποῖον φαίνεται πιθανώτερον μετὰ τὴν πλήρη ἀποκάλυψιν καὶ τῆς πλευρᾶς ταύτης· ἄλλως δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ ἐξηγηθῇ ὁ σκοπὸς τοῦ νοτίως τῆς Δυτικῆς Οἰκίας καὶ ἀνατολικῶς τῆς Οἰκίας τῶν Σφιγγῶν σχηματιζομένου ἐλευθέρου χώρου (βλ. "Εργον ἔ.ά.). Ἀποκτῶμεν οὕτω διὰ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων ἐνδιαφέρον τι στοιχεῖον περὶ τῆς ἀστικῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν μυκην. χρόνων, μολοντί ὁ ἀριθμὸς τῶν παραδειγμάτων δὲν εἶναι εἰσέτι ἱκανὸς πρὸς θεμελίωσιν ἀσφαλοῦς συμπεράσματος.

3. ΘΑΛΑΜΟΒΙΔΗΣ ΤΑΦΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟ ΑΝΩ ΠΗΓΑΔΙ.
Κατὰ τὴν νοτίαν κλιτὸν τοῦ ὕψωματος Γουρουνόσπη-
λιά, κειμένου βορείως τοῦ λόφου Καλκάνι, καὶ εἰς
ἐλαχίστην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ σημείου, ἐνθα εὐρί-
σκεται τὸ Ἄνω Πηγάδι, ἐπεσημάνθη κατόπιν καταπτώσεως μέρους τῆς

Εἰκ. 2. Ἀρχαία ὁδὸς ἀνατολικῶς τῆς Οἰκίας τοῦ Λαδεμπόρου.

κορυφῆς του θαλαμοειδῆς μυκηναϊκὸς τάφος, εἰς τὸν καθαρισμὸν τοῦ ὁποίου προέβην πρὸς πρόληψιν διαρπαγῆς του.

Ὁ δρόμος τοῦ τάφου, κατευθύνσεως ἐκ Ν. πρὸς Β., εἶχε μῆκος 2.80 μ. καὶ πλάτος 0.70μ. εἰς τὴν ἔξοδον καὶ 0.65 μ. πρὸ τοῦ στομίου. Τὸ τελευταῖον εἶχε πᾶχος 0.70 μ. εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν καὶ 0.60 μ. εἰς τὴν ἀνατολικὴν καὶ ὕψος 1.50 μ. Ἡ κατὰ τὸ στόμιον ξηρολιθία διετηρεῖτο ἀνέπαφος (πίν. 85β καὶ 86α). Ὁ θάλαμος εἶχεν ἡμικυκλικὸν σχῆμα, μήκους 2μ. καὶ πλάτους 2.50μ. τὸ ὕψος του ἔφθανεν εἰς 1.85 μ.

Τὸ δυτικὸν ἥμισυ τοῦ θαλάμου οὐδὲν ἔχνος ταφῆς περιελάμβανεν. Εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἥμισυ εὐρέθησαν ὅστ᾽ αἱ τινὰ ἐν ἀταξίᾳ, κυρίως κρανία, ἐκ τῶν ὁποίων κατεμετρήθησαν ἐξ ὁλόκληρα ἢ τεμαχισμένα, καὶ τινὰ ὅστ᾽ ἐκ τῶν ἄκρων (πίν. 86β). Ὁμοῦ μετὰ τῶν ὁστών εὐρέθησαν ἀμφορίσκος ἀκέραιος, τμῆμα κύλικος καὶ τινὰ ἀκόμη τεμάχια ἐξ ἄλλων ἀγγείων.

Ὅπως εἰς τοὺς ἀνασκαφέντας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τάφους, ἡ ἀπουσία καὶ ἐδῶ οἰοδύηποτε ἔχνους ἐνταφιασμοῦ εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμῆμα τοῦ θαλάμου δυνατὸν νὰ ὀφείλεται εἰς τὴν ὀριστικὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ τάφου μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ τακτοποίησιν ἢ εἰς τὴν παντελῆ φθορὰν τοῦ τελευταίως ἐνταφιασθέντος νεκροῦ, ὅστις εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην πρέπει νὰ ἀνῆκεν εἰς μικρὸν παιδίον ἢ εἰς ἀσθενῆ γέροντα, συμφώνως πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ BLEGEN ἐπὶ ὁμοίων περιπτώσεων εἰς τὴν νεκρόπολιν τῆς Προσύμνης. Πρέπει ὅμως νὰ σημειώσω ὅτι τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἔμποψιν διστάζω νὰ δεχθῶ ἀνεπιφυλάκτως, καθόσον εἰς τὴν πλευρὰν αὐτὴν τοῦ θαλάμου πλὴν τῆς ἀπουσίας τοῦ νεκροῦ οὐδὲν ἐπίσης κτέρισμα εὐρέθη.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Μ. ΒΕΡΔΕΛΗΣ

α. Σωρός λίθων από τούς καταπεσόντας ἐκ τῶν τοίχων
εἰς τὸ μέσον τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ σκάμματος.

β. Ἡ κατάσταση τῶν σωζομένων τοίχων πρὸ τοῦ ὀριστικοῦ
καθαρισμοῦ των εἰς τὴν ΝΔ. γωνίαν τοῦ σκάμματος.

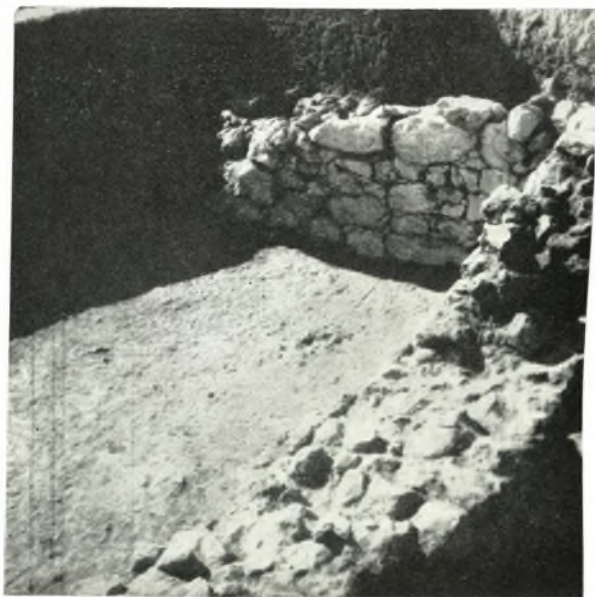
α. Ὁ ἐκ Δ. πρὸς Α. βαίνων τοῖχος ὁ χωρίζων τὸν ἀνασκαφέντα χώρον εἰς τὸ βόρειον καὶ νότιον τμήμα.

β. Τὸ ΒΔ. ἄκρον τοῦ νοτίου τοίχου, ὅπου τὸ σημεῖον + δεικνύον διάφορον τρόπον κατασκευῆς ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπον.

α. Ὁ ἐκ Δ. πρὸς Α. τοῖχος (α) μετὰ τοῦ
βαίνοντος πρὸς Ν. ὁμοίου (β).

β. Οἱ αὐτοὶ καὶ ἐν τῇ ἀνωτέρω εἰκόνι τοῖχοι.

α. Ὁ κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ νοτίου χώρου τοῖχος μετὰ τὴν ἀνοιγομένην κατὰ τὸ μέσον περίπου αὐτοῦ εἴσοδον.

β. Οἱ δύο τοῖχοι α καὶ β καὶ τὸ μεταξὺ τούτων ΜΕ θεμέλιον.

α. Μεσοελλαδική ταφή εις τὸ βόρειον ἄκρον τοῦ ἀνασκαφέντος χώρου.

β. Τὰ παραπλεύρως τοῦ τοίχου α ἀποκαλυφθέντα δάπεδα καὶ ἑστία (3).

α. Ἡ εἴσοδος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λαδεμπόρου (α), καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς σχηματιζομένη ὁδὸς ἐν εἵδει πλατείας.

β. Ὁ ἀποκαλυφθεὶς εἰς θέσιν «Γουρουνόσπηλι» μυκηναϊκὸς τάφος ἐκ τῶν δρόμων.

α. Ὁ ἐν πίνακι (85β) τάφος ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ θαλάμου.

β. Τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ θαλάμου.